

3^{ος} Σεπτεμβρίου 91, 1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος}, όροφος 104 34 Αθήνα/Πλ. Βικτωρίας

210.88.23.214 -210.88.22.362

<http://www.krapaiou.gr>

e-mail: grammateia@krapaiou.gr

Κατατακτήριες 2025 ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ

Θέματα Εξετάσεων: ΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ποια είναι τα επίπεδα ανάλυσης τα οποία επικαλούνται οι κοινωνικοί ψυχολόγοι για να ερμηνεύσουν την κοινωνιοψυχολογική πραγματικότητα;
Να αναφέρετε τουλάχιστον ένα παράδειγμα έρευνας από κάθε επίπεδο. Για ποιον λόγο είναι χρήσιμη η διάκριση μεταξύ των επιπέδων;

Σύντομη Ενδεικτική Απάντηση

Η ανάλυση της Κοινωνικής Ψυχολογικής Επιστήμης μπορεί διερευνηθεί αλλά και να θεωρηθεί σε τέσσερα επίπεδα: α) το Ενδοατομικό, β) το Διαπροσωπικό – Διατομικό (καταστασιακό), γ) το Διομαδικό και δ) το Ιδεολογικό.

Η διάκριση των τεσσάρων αυτών επιπέδων διασφαλίζει την επί της ουσίας διαφοροποίηση της ανάλυσης των θεωριών, αλλά και της επικέντρωσης των ερευνών μεταξύ των επιπέδων της ατομοκεντρικής και της κοινωνικό-κεντρικής κοινωνικής ψυχολογίας. Πιο συγκεκριμένα, παρόλο που όλοι οι εκπρόσωποι της Κοινωνικής Ψυχολογίας μπορούν να εστιάσουν στο ίδιο ζητούμενο ερευνητικά (για παράδειγμα στο εάν αποδίδει καλύτερα ένας αθλητής εντός της ομάδας του μετά από θετική παρότρυνση ή έντονη κριτική του κόσμου στο γηπεδο), είναι σημαντικό να εδωθεί από όλες τις πλευρές η κοινωνική - ψυχολογική διεργασία και η κάθε επίδραση που ασκείται στον αθλητή.

Στην προκειμένη ο αθλητής μπορεί να βιώνει

- α) ενδοατομικά (και λιγότερο σε καταστασιακό επίπεδο) μία σύγχυση (διατάραξη της γνωστικής ισορροπίας ή γνωστική ασυμφωνία) σε σχέση με το ρόλο του και την επίδοσή του αλλά και την απήχηση αυτής στον κόσμο, η οποία θα εξετασθεί από πλευράς
- β) κοινωνικής ψυχολογίας των αποδόσεων (διατομικό επίπεδο) το αν αποδίδει την κριτική (ή αντίστοιχα την ενθάρρυνση) στον εαυτό του (εσωτερική έδρα) ή σε άλλες επιδράσεις (εξωτερική έδρα) και τελικά τι αποτέλεσμα έχει η κάθε απόδοση που κάνει στην βελτίωσή ή μη της επίδοσής του.

Επίσης μπορεί να βιώνει την γ) κοινωνική του ταυτότητα (διομαδικό επίπεδο) να βάλλεται και την κοινωνική πίεση που του ασκείται από τον κόσμο σαν μία θετική/ αρνητική ταυτοποίηση με τον ίδιο, αλλά περισσότερο με τις άλλες ομάδες και την υποστήριξη που αυτές έχουν από τον κόσμο τους σκεπτόμενος ακόμα και μία μεταγραφή ή ανανέωση του «σπάτους» του στην ίδια ομάδα (κοινωνική σύγκριση, κινητικότητα, ταυτοτική και διομαδική ανάλυση).

Τέλος μπορεί ο αθλητής δ) να αναρωτιέται αν η ιδεολογία γύρω από τον ίδιο τον αθλητισμό στις μέρες μας δεν τον εκφράζει, καθώς αισθάνεται πως υπόκειται ο ίδιος ακραίες μεταβολές ενδοατομικά (ξανα εν μέρει το α, στην ατομική του ψυχολογία μέσω για παράδειγμα, μιας γνωστικής ασυμφωνίας) λόγω της έντονης αντίδρασης του κόσμου, ο οποίος με τη σειρά του έχει επηρεαστεί από μία προπαγάνδα των ΜΜΕ σχετικά με τη σημαντικότητα των αγώνων, την «ηρωοποίηση» των νικιών – «διαμονοποίηση» των ηττών και των επιδόσεων των ίδιων των αθλητών και των ομάδων. Η ηρωοποίηση των αθλητών και ο φανατισμός του κόσμου μπορεί να διαφανεί και από μία αναπαραστασιακή έρευνα, αντλώντας τις κοινωνικές αναπαραστάσεις του οπαδικού αθλητισμού από πλευράς διάφορων ομάδων της πόλης ή χώρας του.

Το άτομο συνειδητοποιεί λοιπόν στο επίπεδο δ) πως δεν ελέγχει ούτε ορίζει ο ίδιος και οι συμπαίκτες του (ενδοατομικά – διατομικά) την κριτική και την τοποθέτηση του κόσμου, αλλά η κουλτούρα του τόπου της ομάδας του που είναι σχεδόν ακραία, ενάντια, φανατική ή επιεικής, αποθεωτική ανάλογα με τις εξελίξεις, το πνεύμα των καιρών, την ιστορία της ομάδας (της «φανέλας») αλλά και την επίδραση των φηλάδων, της τηλεόρασης, της εμπλοκής των θεσμών αλλά πλέον και των social media (ανάλυση και στο ιδεολογικό επίπεδο με αυτό των αναπαραστάσεων να διερευνά και την ιδεολογία).

Παρόλο που η απάντηση αυτή αναλύει το ίδιο παράδειγμα και στα τέσσερα επίπεδα είναι θεωρητικά ενδεικτική και των τεσσάρων επιπέδων.

Σε διαφορετικά μεταξύ τους ερευνητικά παραδείγματα θα μπορούσαμε να έχουμε από πλευράς σας: α) οποιοδήποτε ενδοατομικό παράδειγμα για την Γνωστική Ασυμφωνία ή την Ψυχολογική Αναδραστικότητα, β) καταστασιακό παράδειγμα αιτιακής απόδοσης ενός συμβάντος και την υπόθεση για την ανάλογη επίδραση της απόδοσης, γ) ερευνητικό παράδειγμα για τη σύγκριση ή για την πόλωση μεταξύ δύο κοινωνικών ομάδων, με τις ανάλογες διεργασίες στη μεταξύ τους αλληλεπίδραση (σύγκρουση, συμφιλίωση, επιείκεια ή συνεργασία) και δ) αναπαραστασιακή έρευνα για το τι πιστεύει η κοινωνία (όπως αυτή διαχωρίζει τις επιμέρους πτυχές της) απέναντι στο ζήτημα της συνωμοσιολογίας για την προώθηση ή μη ενός ισχυρά θεραπευτικού σκευάσματος για τις επιθετικές μορφές του καρκίνου.

ΠΗΓΗ ΒΙΒΛΙΑ: σελ 38-44 (πιο πολύ μεθοδολογικά παραδείγματα ή σκέψεις για έρευνες) & 50-58 (συγκεκριμένα η απάντηση και στην σελίδα 57) από το βιβλίο Hogg & Vaughan.

Επίσης και από του Παπαστάμου Τόμο Α, κεφάλαιο 4.

3^{ος} Σεπτεμβρίου 91, 1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος}, όροφος 104 34 Αθήνα, Πλ. Βικτωρίας

210.88.23.214 – 210.88.22.367
<http://www.krapaiouannou.gr>
e-mail: grammateia@krapaiouannou.gr

Κατατακτήριες 2025 ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ

Θέματα Εξετάσεων: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Να αναφέρετε εν συντομία τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες των
συσχετιστικών μεθόδων έρευνας

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οι συσχετιστικές μέθοδοι έρευνας χρησιμοποιούνται για τη μελέτη του βαθμού και της κατεύθυνσης της σχέσης ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες μεταβλητές, χωρίς πειραματική παρέμβαση. Εντάσσονται στην κατηγορία των μη πειραματικών, περιγραφικών σχεδίων κατά τα οποία ο ερευνητής δεν μεταβάλλει καμία μεταβλητή, αλλά παρατηρεί και καταγράφει την αλληλεπίδραση των δύο μεταβλητών, ως έχει, χωρίς κανέναν χειρισμό.

Πλεονεκτήματα

1. Εντοπισμός σχέσεων μεταξύ μεταβλητών:

Οι συσχετιστικές μέθοδοι επιτρέπουν την ανίχνευση του τρόπου με τον οποίο δύο (ή και περισσότερες) μεταβλητές σχετίζονται, καθώς και της κατεύθυνσης και της ισχύος αυτής της σχέσης. Είναι ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο όταν θέλουμε να γνωρίζουμε αν δύο φαινόμενα μεταβάλλονται παράλληλα.

2. Προβλεπτική χρησιμότητα:

Όταν διαπιστώνεται υψηλή συσχέτιση, θεωρητικά μπορούμε να προβλέψουμε την πιθανή τιμή της μίας μεταβλητής με βάση την άλλη. Αν και δεν υποκαθιστά την αιτιώδη ερμηνεία, η συσχέτιση παρέχει μια βάση για πιθανές προβλέψεις με συγκεκριμένο περιθώριο σφάλματος.

3. Αξιολόγηση ανεξαρτησίας εννοιών:

Η συσχέτιση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εξετάσουμε κατά πόσο δύο έννοιες είναι πράγματι διακριτές ή τείνουν να ταυτίζονται. Μια χαμηλή ή

μηδενική συσχέτιση μπορεί να υποδεικνύει ανεξαρτησία, ενώ μια υψηλή συσχέτιση πιθανή επικάλυψη.

Μειονεκτήματα

1. Συσχέτιση vs. Αιτιότητα:

Το σημαντικότερο μειονέκτημα είναι ότι η συσχέτιση δεν συνεπάγεται αιτιότητα. Ακόμη και όταν δύο μεταβλητές είναι αλληλένδετες, δεν μπορούμε να αποδώσουμε σχέσεις αιτίου – αιτιατού, καθώς από τη στιγμή που δεν υπάρχει κάποια παρέμβαση (χειρισμός ανεξάρτητης/-ων μεταβλητής/-ών) και έλεγχος πιθανών τρίτων μεταβλητών, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν η μία μεταβλητή προκαλεί την άλλη, εάν η σχέση είναι αμοιβαία, ή αν κάποια τρίτη μεταβλητή ευθύνεται για αυτή τη σχέση.

2. Εξαγωγή συμπερασμάτων:

Οι συσχετιστικές μελέτες επιτρέπουν ασφαλή συμπεράσματα μόνο εντός του εύρους των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί. Για παράδειγμα, αν βρούμε θετική συσχέτιση ανάμεσα στον χρόνο μελέτης (0,5–3 ώρες) και τη σχολική επίδοση (1–6 με άριστα το 10), δεν μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι 5 ώρες μελέτης θα οδηγούσαν σε άριστα αποτελέσματα. Η επέκταση πέρα από τα όρια των πραγματικών δεδομένων οδηγεί σε αβέβαιες και συχνά λανθασμένες εκτιμήσεις.

ΠΗΓΗ: ΒΙΒΛΙΟ: Μεθοδολογία έρευνας και στατιστική με τη χρήση R (Σταλίκας – Κυριάκος) ΣΕΛ 189

3^{ος} Σεπτεμβρίου 91, 1^{ος}, 2^{ος}, 3^{ος}, όροφος 104 34 Αθήνα, Πλ. Βικτωρίας

210.88.23.214 – 210.88.22.362

<http://www.korapioannou.gr>
e-mail: grammata@korapioannou.gr

Θέματα Κατατακτηρίων Ψυχολογίας Παντείου 2025

Εις στην Κλινική Ψυχολογία:

α) να περιγράψετε την αποστασιοποιημένη/αποσυνδεδεμένη προσωπικότητα από την θεωρία της Horney και το αντίστοιχο όσολ ζωής από την θεωρία του Adler

β) να περιγράψετε τις παρακάτω έννοιες (θεωρία, ορισμός, παραδείγματα) :

- επικοδομητικός εναλλακτισμός
- προληπτική/δεισιδαίμων συμπεριφορά
- λειτουργική αυτονομία κινήτρων
- μετά-ανάγκες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ερώτημα α

Αποστασιοποιημένη / αποσυνδεδεμένη προσωπικότητα_Horney

Τα άτομα που περιγράφονται ως αποστασιοποιημένες/αποσυνδεδεμένες προσωπικότητες (detached personalities) έχουν την τάση να απομακρύνονται από τους άλλους και να κρατούν από αυτούς συναισθηματική απόσταση. Πρέπει να μην αγαπούν, να μην μισούν και να μη συνεργάζονται με τους άλλους, ούτε και να εμπλέκονται μαζί τους καθ' οιονδήποτε τρόπο. Για να επιτύχουν την πλήρη αποστασιοποίησή τους, αγωνίζονται να γίνουν αυτάρκη. Προκειμένου δε να λειτουργήσουν ως αποστασιοποιημένες προσωπικότητες, πρέπει να βασίζονται στις δικές τους δυνάμεις, οι οποίες χρειάζεται να είναι επαρκώς ανεπτυγμένες.

Οι άνθρωποι με αποστασιοποιημένη/αποσυνδεδεμένη προσωπικότητα έχουν μια σχεδόν απεγνωσμένη επιθυμία για ιδιωτικότητα και απομόνωση. Νιώθουν την ανάγκη να περνούν όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο μόνοι τους και τους ενοχλεί να μοιράζονται οποιαδήποτε εμπειρία, έστω κι αν πρόκειται για ακρόαση μουσικής.

Η ανάγκη τους για ανεξαρτησία τους καθιστά ευαίσθητους σε κάθε απόπειρα επιρροής, πίεσης ή εξαναγκασμού τους από τους άλλους. Οι άνθρωποι με αποστασιοποιημένη προσωπικότητα προσπαθούν να αποφεύγουν όλους τους περιορισμούς, μεταξύ αυτών τα χρονοδιαγράμματα και τα κάθε είδους προγράμματα, τις μακροχρόνιες δεσμεύσεις, όπως είναι οι γάμοι ή τα δάνεια, και μερικές φορές ακόμα και το σφίξιμο μιας ζώνης ή μιας γραβάτας.

Τα άτομα με αποστασιοποιημένη προσωπικότητα έχουν την ανάγκη να αισθάνονται ανώτερα, όχι όμως με τον τρόπο που θέλουν όσοι έχουν επιθετική προσωπικότητα. Επειδή τα αποστασιοποιημένα άτομα δεν μπορούν να ανταγωνιστούν εννογία τους άλλους για να δείξουν την ανωτερότητά τους –αφού κάτι τέτοιο θα σήμαινε εμπλοκή μαζί τους– πιστεύουν ότι το μεγαλείο και η σπουδαιότητά τους πρέπει να αναγνωρίζονται αυτόματα, χωρίς αγώνα ή προσπάθεια εκ μέρους τους. Μια εκδήλωση αυτής της αίσθησης ανωτερότητας είναι το αίσθημα του ατόμου ότι είναι μοναδικό, διαφορετικό και ξεχωριστό από τους άλλους.

Οι άνθρωποι με αποστασιοποιημένη προσωπικότητα καταπιέζουν ή αρνούνται όλα τα συναισθήματα που τους διακατέχουν για τους άλλους, ιδίως τα αισθήματα αγάπης και μίσους. Η οικειότητα και οι στενές σχέσεις μπορεί να οδηγήσουν σε σύγκρουση, που πρέπει να αποφευχθεί. Εξαιτίας αυτού του περιορισμού και της συρρίκνωσης των συναισθημάτων τους, τα άτομα με αποστασιοποιημένη προσωπικότητα δίνουν μεγάλη έμφαση στην ορθή κρίση, στη λογική και στην ευφυΐα.

Θα έχετε πιθανότατα παρατηρήσει την ομοιότητα μεταξύ των τριών τύπων προσωπικότητας που πρότεινε η Horney και των στολ ζαής της θεωρίας του Adler για την προσωπικότητα. Η συμμορφούμενη προσωπικότητα σύμφωνα με τη Horney είναι παρόμοια με τον δεκτικό τύπο του Adler, η επιθετική προσωπικότητα είναι παρόμοια με τον κυριαρχικό τύπο, ενώ η αποστασιοποιημένη προσωπικότητα μοιάζει με τον αποφεκτικό τύπο. Αυτό είναι άλλο ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο οι ιδέες του Adler επηρέασαν μεταγενέστερες θεωρήσεις της προσωπικότητας.

Τέσσερα βασικά στυλ ζωής Adler

Ο Adler μίλησε για πολλά καθολικά και οικουμενικά προβλήματα, τα οποία κατέταξε σε τρεις κατηγορίες: προβλήματα που αφορούν τη συμπεριφορά μας απέναντι στους άλλους, προβλήματα σχετικά με την εργασία και προβλήματα αγάπης. Πρότεινε επίσης τέσσερα βασικά στυλ ζωής για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων: τον κυριαρχικό τύπο (dominant), τον δεκτικό τύπο (getting), τον αποφευκτικό τύπο (avoiding) και τον κοινωνικά χρήσιμο τύπο (socially useful).

Ο κυριαρχικός τύπος εκδηλώνει μια κυριαρχική ή εξουσιαστική στάση που συνοδεύεται από περιορισμένη κοινωνική επίγνωση. Ένα τέτοιο άτομο συμπεριφέρεται στους άλλους χωρίς σεβασμό. Η πιο ακραία μορφή αυτού του τύπου επιτίθεται στους άλλους και εξελίσσεται σε σαδιστή, παραβατικό ή κοινωνιοπαθή. Οι λιγότερο τοξικοί και επιθετικοί καταλήγουν αλκοολικοί, ναρκομανείς ή αυτόχειρες πιστεύουν ότι πληγώνουν τους άλλους με το να επιτίθενται στον εαυτό τους. Ο δεκτικός τύπος (που για τον Adler είναι ο πιο συνηθισμένος τύπος ανθρώπου) αναμένει να λάβει ικανοποίηση από τους άλλους, με αποτέλεσμα να εξαρτάται από αυτούς. Ο αποφευκτικός τύπος δεν κάνει καμία προσπάθεια να αντιμετωπίσει

τα προβλήματα της ζωής. Αποφεύγοντας τις δυσκολίες, ~~αποφεύγει~~ και την πιθανότητα να αποτύχει.

Αυτοί οι τρεις τύποι δεν είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της καθημερινής ζωής. Δεν είναι σε θέση να συνεργαστούν με τους άλλους, ενώ η αναμέτρηση και η σύγκρουση μεταξύ του στυλ ζωής τους και του πραγματικού κόσμου οδηγεί σε παθολογική συμπεριφορά, η οποία εκδηλώνεται με τη μορφή νευρώσεων και ψυχώσεων. Οι παραπάνω τύποι υστερούν σε αυτό που ο Adler αποκαλούσε «κοινωνικό ενδιαφέρον».

Σε αντίθεση με αυτούς, ο κοινωνικά χρήσιμος τύπος συνεργάζεται με τους άλλους, ενεργεί και λειτουργεί ανταποκρινόμενος στις ανάγκες τους. Τέτοια άτομα αντιμετωπίζουν τα προβλήματα μέσα σε ένα καλά ανεπτυγμένο πλαίσιο κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Ερώτημα β

1. Εποικοδομητικός εναλλακτισμός: προσαρμογή στον κόσμο_ Kelly

Στην πορεία της ζωής μας αναπτύσσουμε πολλά ερμηνευτικά κατασκευάσματα, ένα σχέδιο για κάθε τύπο άτομο ή κατάσταση που συναντάμε. Επεκτείνουμε τον κατάλογο των ερμηνευτικών μας κατασκευασμάτων καθώς γνωρίζουμε καινούρια πρόσωπα και αντιμετωπίζουμε νέες καταστάσεις. Επιπρόσθετα, ανά περιόδους μπορεί να τροποποιούμε ή να απορρίπτουμε κατασκευάσματα, καθώς οι καταστάσεις αλλάζουν. Η αναθεώρηση των ερμηνευτικών κατασκευασμάτων μας είναι μια απαραίτητη και συνεχής διαδικασία: πρέπει πάντα να έχουμε ένα εναλλακτικό ερμηνευτικό κατασκεύασμα το οποίο θα εφαρμόσουμε σε μια κατάσταση.

Αν τα ερμηνευτικά κατασκευάσματα ήταν άκαμπτα και ανελαστικά και δεν μπορούσαν να αναθεωρηθούν (κατι που θα συνέβαινε αν η προσωπικότητα καθοριζόταν πλήρως από τις επιδράσεις της παιδικής ηλικίας), τότε δεν θα ήμασταν σε θέση να αντιμετωπίσουμε και να διαχειριστούμε νέες καταστάσεις. Ο Kelly αποκάλεσε αυτή την προσαρμοστικότητα εποικοδομητικό εναλλακτισμό (constructive alternativism), θέλοντας να δηλώσει ότι δεν μας ελέγχουν τα ερμηνευτικά μας κατασκευάσματα, αλλά είμαστε ελεύθεροι να τα αναθεωρούμε ή να τα αντικαθιστούμε με άλλα.

2. Δεισιδαιμονική συμπεριφορά_ Skinner

Σύμφωνα με τη θεωρία του Skinner, προληπτική/δεισιδαίμων συμπεριφορά είναι η επίμονη συμπεριφορά, η οποία έχει συμπτωματική και όχι λειτουργική σχέση με την παρεχόμενη ενίσχυση.

Καμιά φορά δεχόμαστε συμπτωματικά ενίσχυση από τυχαία συγκυρία μετά την εκδήλωση μιας συμπεριφοράς. Ως αποτέλεσμα, η συγκεκριμένη συμπεριφορά, η οποία δεν οδήγησε ή δεν προκάλεσε με κανέναν τρόπο την ενίσχυση, μπορεί να επαναληφθεί σε μία παρόμοια κατάσταση.

3. Λειτουργική αυτονομία κινήτρων_ Allport

Θεσιμός: Η ιδέα ότι τα κίνητρα στον φυσιολογικό, ώριμο ενήλικα είναι ανεξάρτητα από τις εμπειρίες της παιδικής του ηλικίας στις οποίες έχουν τη ρίζα τους.

Ανάπτυξη θέματος: Η έννοια της λειτουργικής αυτονομίας (functional autonomy) του Allport δηλώνει ότι τα κίνητρα των ώριμων, συναισθηματικά υγιών ενηλίκων δεν συνδέονται λειτουργικά με τις προηγούμενες εμπειρίες από τις οποίες προήλθαν. Οι δυνάμεις που μας κινητοποιήσαν νωρίτερα στη ζωή καθίστανται αυτόνομες ή ανεξάρτητες από τις αρχικές τους συνθήκες.

Για να εξηγήσει περαιτέρω την έννοια, ο Allport παρουσίασε το παράδειγμα ενός δέντρου. Είναι προφανές ότι η ανάπτυξη του δέντρου ξεκινά από τον σπόρο του. Από τη στιγμή όμως που το δέντρο αναπτυχθεί πλήρως, ο σπόρος δεν είναι πλέον απαραίτητος ως πηγή θρέψης. Το δέντρο αυτοκαθορίζεται, δεν συνδέεται πια λειτουργικά με τον σπόρο από τον οποίο προήλθε.

Κατά παρόμοιο τρόπο, όταν μεγαλώνουμε, γινόμαστε ανεξάρτητοι από τους γονείς μας. Παρόλο που η σύνδεσή μας μαζί τους παραμένει, δεν είμαστε πλέον λειτουργικά εξαρτημένοι από αυτούς, όπως και εκείνοι δεν (πρέπει να) ελέγχουν ή (να) κατευθύνουν πια τη ζωή μας.

Τα κίνητρα των ενηλίκων δεν μπορούν να γίνουν κατανοητά μέσω της διερεύνησης της παιδικής τους ηλικίας, όπως πίστευε ο Freud. Ο μόνος τρόπος για να κατανοήσουμε τα κίνητρα των ενηλίκων ατόμων, τόνιζε ο Allport, είναι να εξετάσουμε τους λόγους για τους οποίους συμπεριφέρονται με τον τρόπο που συμπεριφέρονται στο παρόν.

Ο Allport πρότεινε δύο επίπεδα λειτουργικής αυτονομίας: την εμμένουσα/επαναληπτική λειτουργική αυτονομία και τη λειτουργική αυτονομία του εαυτού/προσωπική λειτουργική αυτονομία.

4. Μετα-ανάγκες: Abraham Maslow: Η θεωρία της ιεραρχίας/ιεράρχησης των αναγκών

Έχοντας εξηγήσει ότι τα άτομα που φτάνουν στην αυτοπραγμάτωση, κατά μία έννοια, διακρίνονται από έλλειψη κινήτρου, ο Maslow πρότεινε μια λίστα μετα-αναγκών (metaneeds) προς τις οποίες κινούνται όσοι επιτυγχάνουν την αυτοπραγμάτωσή. Οι μετα-ανάγκες είναι καταστάσεις ύπαρξης — όπως η καλοσύνη, η μοναδικότητα και η τελειότητα — και όχι συγκεκριμένα αντικείμενα-στόχοι.

Η αποτυχία ικανοποίησης των μετα-αναγκών είναι επιζήμια και προκαλεί ένα είδος μεταπαθολογίας (metapathology), που ανακόπτει και σταματά την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητας. Η μεταπαθολογία εμποδίζει και αποτρέπει όσους φτάνουν στην αυτοπραγμάτωση να εκφράσουν, να αξιοποιήσουν και να εκπληρώσουν το δυναμικό τους. Τα άτομα αυτά ίσως καταλήξουν να αισθάνονται αβοήθητα και θλιμμένα, ανίκανα να προσδιορίσουν την πηγή αυτών των συναισθημάτων ή να εντοπίσουν έναν στόχο που θα μπορούσε να μετριάσει τη δυσφορία τους.